

ES-fundur og hvat so!

Oddagrein

MÁNADAGIN vóru umleið 100 fólk saman- komin í snotulugu hølunum hjá Havnar Klubba at halda seminar um tilknýti Føroya til evro- peiska samveldið. Tað vóru Fróðskaparsetrið og Fróðskaparfelagið, sum skipaðu fyr fund- inum ella ráðstevnuni, har fólk úr mongum samfelagstættum vóru komin saman. Løg- maður setti stevnuna og vónaði, at vit nú fáa eitt hart tiltengt orðaskifti um støðu okkara til ES.

IKKI kann sigast, at nógv nýtt kom fram, annað enn at tað sýnist sum um, at vit í løtuni eru í einum aldudali - einum ongamanalandi - tá talan er um tilknýti okkara til ES - hyggja vit inn í framtíðina. Ein av fyrrlestrarhaldarunum helt, at skeivleikin er tann, at vit vita ikki, hvat vit vilja. Tað er líkasum, at vit vilja bæði vera innan fyr og uttan fyr í senn - tvs. njóta ágóðan við at vera innan fyr og uttan fyr alt í senn. Vit vilja hava bæði posa og sekk.

MEN hetta tykist ikki at bera til. Ti hóast tað eru aðrar smátjóðir, sum hava fingið rættiliga góðar avtalur við ES uttan at gerast limir, so tykist tað sum um at ES er ikki sinnað til at lata okkum fáa somu sømdir. Spurningurin er tí, um vit kunnu fáa eina nógv góða avtalu fyr, um vit vilja vera uttan fyr. Tað er hetta málið snýr seg um, og sum nú okkara politikarar og embætisfólkugu mugu til at finna út av.

TAÐ er neyvan meiriluti fyr innliman ella lima- skapi sum er, og tí mugu vit til at finna fram til, hvat ber til í veruleikanum. Tað nyttar ikki long- ur bara at biða og biða til onkur annar tekur eina avgerð fyr okkum ella umstøðurnar tvinga okkum til at taka eina avgerð. Skal nakað skil vera í so mugu vit í felag finna fram til bestu loysnina og her kann bláa álitid vera ein byrjan. Spurningurin er so um tað ber til at fáa eina nýggja avtalu við ES, har vit fáa betri marknaðaratgongd og tollunión samtiðis sum vit verðveita rætt okkara at bestemma yvir fiskastovnunum her. Kunnu vit ikki tað, so mugu vit gera upp, hvat vit vilja.

NOMID var eisini við móguleikan at fáa betri samband við Norðuramerika saman við londunum í útnórði. Hvussu nógv er at fáa burtur úr her duga vit ikki at meta um, men neyvan er tað so einfalt, at tú bara kann venda ES bakið og rokna við, at tað ber til at selja allar okkara fisk til lond uttan fyr ES. Hetta má tó kannast.

AT hugsa, at tað ber til at fara uttan um ES halda vit er at skjóta við síðuna av. Tað má vera eitt bæði og - og her eiga vit at læra av norðumum og íslendingum. Spurningurin er so um vit eiga nógv góð samráðingarfólk til at fáa teir stóru at fata og skilja okkara støðu. Nú er at kanna og troyta allar móguleikar.

Sosialurin

Viðmerking

Huldumannabrøv

Við jøvnum millumbilum verða sett fram krøv um at bannlýsa dulnevnd lesarabrøv. Krøvini koma frá nú- verandi og fyrrverandi sam- felagsstúðlum. Frá mógv- andi og máttmiklum monn- um. Bæði frá útlendskum bankastjóra og innlendsk- um magnati.

At skriva dulnevnt hefur verið brúkt so leingi skrivi- kynstrið hefur verið til. Í summum førum er bert dul- navnini á persóninum kent. Í øðrum førum er tað undir dulnavninum, vit kenna persónin. Kanska liggur rætta navninið onkustaðni í bakhevdinum, men helst noyðast vit í leksikon, um vit vilja hava fatur á tí.

Ikki vita vit altíð, hví skrivað verður undir dul- navni, men í flestu førum er tað fyr ikki at verða jagstr-

aður. Í øllum førum er tað fyr at verja seg sjálvan. So ella so. Sum kuriosum kann nevast, at kvinnur ofta velja sær mansnøvn. Lætt var at verða háðaður og spottaður, um tú vart skriv- andi kvinna.

Tá tað snýr seg um okkara heimligu lesarabrøv, eru tað fyr tað mesta fólk, sum eru atfinningarsom mótvegis samfelagsviðurskiftum og lyklapersónum í samfelag- num. Tey vilja á henda hátt siga sína hugsan uttan at skula verða fyr persónlig- um áløpi. Vit hava havt alt ov nógv av sovordnum. Dulnevnd lesarabrøv, sum finnst at navngivnum ikki almennum persóni, verða ikki tikin upp. Og eiga tað sjálvandi heldur ikki.

Nú stiga so menn fram við illsinnsleypsum og krevja

at hesin aldargamli rættur skal takast frá fólki. Teir krevja nøvnini á borðið. Annars skalt tú hava mun- kurv. Til hvat teir skulu brúka nøvnini siga teir ikki. Hvat skulu teir brúka navn- ið á Lisu í Leynum og á Sámali í Sumbala til, verður ikki sagt. Men eg kann hugsa mær tað. Inkvisiti- onin skal aftur til verka. Hesi fólk skulu fáast at tuga og tað so eftirtrykkiliga, at tað ikki kvettir úr teimum aftur. Tað skuldi nú eisini bara mangl- að, at hvør Hanus og Janus skal sleppa at siga sína meining og avdúka tykkum sum erkvísnar pinkulingar, ið ikki tola at funnist verður at, uttan at koma við hótan- um og kravboðum um at banna fría orðinum.

Betur var tykkum at tagt enn at vísa hvussu ómentad-

ir, fávitskutir og ógemeina frekir tit eru.

A. Guttormur Djurhuus

KOYRIKORT

Privat
sum vinnuligt
- so er tað ...

KOYRISKÚLIN Á ARGJUM

Ring og bið um tíð
12270 / 86680

Lesarabrøv

Hokus, pokus – filihankat!

Mælt verður til at útgjalds- presentið hjá ALS verður hekkað til eitt stóð, har tað er figgar- liga attraktivt at vera arbeis- leysur - ja, hví ikki til 125% av einari arbeisumannaløn.

Hvussu hetta kann figgiast er so sjálvsagt fyrst spurn- urin. Svandi er at figgingina kunnu Føroya Banki og Spari- kassarnir átaka sær sum eitt- hvørt slag av avgjaldi, kanska í skapi av einum lønarupphædd- aravgjaldi ella sum eitt avgjald á rentumgjalnin.

Hugsanin aftan fyr upps- kotið er at flyta fokuseringina frá symptominum - arbeis- loysinum, yvir á kúrni og medisínið - økta framleiðslu og økt inntøkuskapandi virksemi. Áttalan við upps- kotinum er ikki at góttaka ella færa arbeisloysistilver- una fram sum tað rætta, á ong- an hátt. Heldur fyr at minna á, at vit ikki kunnu bliva við

framhaldandi at forkela pass- iva peningagoymslu, uppspar- ingin má av bókinu og út í pulserandi ella pulverserandi vinnulívið, har hon hoyrir heima og at vit í arbeisdi mugu tillaga okkara inntøkur, arbeisviðurskifti osfr. og okk- ara skipan av framleiðsluni til tey krøv, sum heimsmarknað- urin nú einaferð setir. Eisini skal havast í huga, at løntakar- in hefur við milliarupphædd- um bjargað peningaker- vinum og innistandandi oman fyr tær 250.000, ið ikki vóru/ eru tryggjaðar av Indskyder- garantifonden, og nú má tað vera slutt við gularótni - pisk- urin má fram.

Og vinnur uppskotið frama, so siga vit eisini samstundis við tey arbeisleysu, at tað ikki eru tey, men tóðnaða fram- leiðslan, ið er trupulleikin. Áttalan við at seta ALS-ú- gjaldið munandi upp er sjálv-

sagt at skapa privatú fyrteku- leiðslunum og almennu stovn- um sváar trupulleikar, finna tey ikki sum skjótast út av at gera arbeislívið innihaldsliga og figgarliga meira lokkandi enn »ALS-lívið«, men sum leiklutir eru byttir her í sam- felagnum, so er tað eisini teirra uppgáva at skipa arbeis- gongdir, finna nýggjar mark- aðir osfr. Uppskotið leggur eisini upp til eina uppgævd við tað absurda í at meðan okkurt um tvey túsund fólku er nærum forboðið at gera annað enn at »sitja tøk«, so skulu tey í arbeisdi renna skjótari og skjótari, samstundis sum nóg- var samfelagsliga týðandi uppgávur liggja á láni. Skipanin fer at gera tað lættari at byta tað arbeisdi, ið er, javnari millum øll arbeisførur.

Fyr peningastovnarnar merkir kravið um at teir skulu breiðføða ein stóran part av

teimum arbeisleysu sjálvsagt, at teir ikki kunnu bjóða inn- skjótaranum eins høga rentu og fyrr, og at teir verða noyðdir aktivt og í størri mun enn nú at fáa til vega tey sokallaðu burð- ardyggu projektni og noyða verandi virkisleisblur at fáa í lag tann rentabilitet, ið kann gjalda breiðð, ikki bara til okkum í arbeisdi, men eisini til tey arbeisleysu.

Uppskotið verður sett fram út frá tí innligu sannføring, at hetta skylda vit ikki bert teim- um arbeisleysu og okkum í vinnu, men eisini tí privata vinnulívinum/kapitalinum, hvørs heitasta ynski er at bjarga okkum figgarliga. Uppskotið er eisini ætlað sum ein útputt- ing.

Ein, ið heldur at sjónar- miðid er meira umráðandi enn avsendarin

Hart móti hørðum: Tað er í lagi

Góðu føroyingar!

Mikudagin 5.10.1995 vóru vit staddir úti á Klivum í Nól- soy, har vit ætlaðu at mótmæla, at Nólsoyr bygdarráð og Shell skuldu seta oljutangar upp á einasta ídnaðarkei í oynni.

Tað var um middagsleitið, at kranin skuldi seta tangarnar á fundamentið. Tá vóru vit á staðnum og steðgaðu kran- um. Triggir politistar komu út úr Havn og royndu at tosa okk- um frá tí. Vit bóðu teir fara til Havnar aftur, fyr at vi; kundu sleppa at tosa við bygdarráðið, áðrenn tangarnir vóru settir á pláss. Men hetta kundi eftir øllum at døma ikki lata seg gera. Bygdarráðið var státt í Havn í fundarstovnum, og að-

enn nakar hevði vent sær, hendi vanlukkan. Eitt sterkt politistalið kom út og kroysti fólkid burtur á ein so ljótan og hørðigan hátt, at ikki slapp undan, at onkur fekk skaða. Slík fólkaviðferð er óhoyrd í Føroyum og serliga í einari so lítli og friðarlígar bygd sum Nólsoy. Men eitt kunnu vit lata bygdarráðið, politiid og Shell vita. Næsta slagid tapa vit ikki! Tá mugu menn vera menn og læri á staðnum!

Vit gevast ikki, fyrr enn ann- aðhvørt fólk er hoyrd, og tangarnir fluttir, ella vit eru á skaðastovnum ella í geglinum.

Eitt skilja vit ikki. Umleið 90% av vaksna fólkinum í Nólsoy eru imóti, at tangarnir

verða settir á eitt øki, sum fólk- id sjálvst eigur, men hetta telur einki í okkara góða, demokr- atiska landi.

Vit vilja fegnir hava at vita, um vit búgva í einum demo- kratiskum landi ella í einum politistati. Har stóðu vit og hugdu at, meðan gravsteinurin varð settur á bygðina. Nú manglar bert at fylla »grøv- ina«, og hvat skulu vit ungu tá gera í framtíðini?

Ílla viðfarnir
nólsoyingar

BINGOTØLINI í dag

10 47